1 №   1937 m. SAUSIO mėn.   I metai

SESIŲ TALKA

MĖNESINIS „JAUNIMO DRAUGO" PRIEDAS MOTERIMS

IŠEINAME...

Numynėme takus, betriūsdamos apie savo namus, bežygiuodamos į savo laukus ir pievas, tai šieno grėbti, rugių piauti, tai bulvių kasti ir kitų lauko darbų dirbti.

Numynėme takus per savo alksnynus, beržynėlius ir paruges, bežygiuodamos kas sekmadienį savo parapijos bažnyčion. Šiais takais nubėgo didesnioji mūsų gyvenimo dalis, nuskambėjo saulėtoji jaunystė drauge su margažiedėmis vasaromis, su čirenančiomis kregždutėmis. Šiais takais žygiavo mūsų močiutės sengalvėlės, mūsų senelės, žygiuojame jais ir mes: vienos dar jaunos, su žydinčiais skruostais, lyg aguonos žiedai, su toli siekiančiu žvilgsniu, su jautriai virpančia širdimi, kuri mėgina atspėti savo „paslaptingąją dalelę". Kitos mūsų jau palydėjo žaliąją jaunystę „už jūrų, už marelių" ir iš gyvenimo jau yra paėmusios atitinkamą dalį. Slenka metai po metų ir vis tie patys takai, vis tos pačios pilkos dienos! Atrodo kartais, kad mūsų kaimo moteris niekad nekryptels kiton pusėn, nepakreips savo žingsnių į naują kelią, nesistengs ieškoti išeičių, kurios palengvintų jos pilką, nuobodžią, dažnai ašaromis nušlakstytą dalelę. Ji kukli, nepasitikinti savo jėgomis ir baikšti. Vyro žodis jos šeimos gyvenime dažnai yra sprendžiamas, dažnai be vyro žinios ji nenusiperka kad ir visai nebrangų daiktą, skarmalą, be jo žinios nedrįsta užsiprenumeruoti laikraščio. „Kai bobos skaitys, tai mes būsime nevalgę", pašiepiančiai numoja ranka ne vienas vyras, ir moteris nedrįsta imti laikraščio į rankas. Taip praeina visas amželis, betriūsiant troboje, bežygiuojant į laukus. Nedidelė dalis moterų pasigenda laisvesnio gyvenimo, nedaug jų mėgina plačiau pažvelgti, praskleisti kasdieniškas, amžiais jas gaubusias miglas ir pažiūrėti į platesnįjį pasaulį. O juk aplinkos gyvenime yra daug darbų, kuriuos jos visad aplenkdavo, daug kelių, kuriuosna dar niekad nežengė. Tie keliai jau skiriasi nuo pirmųjų, jais eina šių laikų moteris ne vien tik piautuvą ar grėblį rankose turėdama, bet taip pat savo spausdintą žodį— laikraštį. Jais eina moteris šviesi, sąmoninga, kuri turi savo pažiūras, gerai žino, kokioje dvasioje turi auklėti savo šeimą — vaikus. Toji moteris — susipratusi jaunuolė, vėliau pavyzdinga šeimininkė, motina ir protinga vyro draugė. Ji jau nebesigraibsto miglose, nebesilenkia pasingai prieš gyvenimo sunkumus, bet drąsiai žvelgia tolumon, drąsiai kovoja su visais gyvenimo vargais, kurie tyko ją paglemžti. Ji visada sugeba gyvenimą užpildyti meile ir darbais, nelaukia, nuobodžiai dūsaudama,

Sveika ir gražu paskraidyti po ledą! Vaizdelyje matome moteris ir vaikus, pasirengusius šiam gražiam sportui.

tik vieno, vienintelio tikslo, kada jos pavartėje suskambės žvanguliai ir įžengs trobon jis — jos būsimasis vyras, dažnai vedąs ją tik dėl kraičio. Naujoji šių laikų moteris, užsigrudinusi varguose, yra drąsi, apsukri, supranta, kad ji, auklėdama šeimą, auklėja visą visuomenę ir tautą. Todėl ji giliai susirūpinusi savo tautos idėjomis, jos siekiais, nes tomis idėjomis gyvens jos vaikai — jos artimiausi ir brangiausi asmens. Ji rūpinasi ir pati dalyvauja visuomeniniame gyvenime, budi dėl savo krašto švietimo, gerovės, doros ir visų kitų dėsnių, kuriais remiasi tautos ir šeimos gyvenimas. Didesniąją dalį žinių, reikalingų gyvenime, ji semiasi iš spaudos. Spauda jai yra visagalis raktas, atveriąs ne tik jos šeimos, bet ir plačiosios visuomenės ir visos tautos duris. Tokios moterys yra Vakarų Europos tautų, taip pat didesnioji dalis Lietuvos moterų. Deja, mūsų krašto sodžiaus lietuvių moterų didesnioji dalis vis dar tebežengia jų motučių numintais siaurais, pilkais takeliais ir dažnai jos neturi supratimo nė apie savo krašto reikalus nė apie šeimos atitinkamą auklėjimą. Taip yra todėl, kad mūsų sodžiaus moteris visą laiką nenoriai ima rankosna spausdintą žodį — laikraštį. Vyrai skaito įvairius laikraščius, knygas, susirinkę „politikuoja", pasikalba mūsų visuomeniniais reikalais ir skauduliais, tuo tarpu moterys abejingai triūsia prie krosnies arba pletkuoja apie savo kaimynes. Atsiranda ir tokių moterų, kurios draudžia savo vaikams ir vyrui skaityti laikraščius: girdi, tai esąs ponų ir tinginių darbas. Nepasitiki spausdintu žodžiu nei gerais norais tų žmonių, kurie į jas prabilsta. Tačiau reikia pasakyti, kad daugelyje vietų ir mūsų kaimo sesių sąmonė jau pradeda giedrėti, ir jos jau mėgina išeiti į naują, platesnįjį kelią, kur aiškiau šviečia saulė, kur užsibrėžęs platesnis akiratis. Pirmuo-

sius pragiedrulius mūsų kaimo moterų tarpe nušvietė pernai įpasirodžiusi „Jaunimo Drauge“ „Sesių Talka“. Stengtasi buvo paliesti opiausius kaimo moters dalykus, nors maža kryptimi pakreipti jų gyvenimą į naują kelią, padėti joms padaryti drąsesnį žingsnį priekin. Šiais metais norime, kad mūsų darbas būtų našesnis, todėl jį praplėtėme, patobulinome. Žinome, kad ir šiuo kartu bus moterų, kurios nesinaudos mūsų darbu, juo nepasitikės. Bet didesnioji dalis mėgins savo žingsnius pakreipti į platesnįjį kelią, mėgins išeiti iš savo trobos, laukų ir apsižvalgyti, kas dedasi toliau, visame mūsų krašte. Šiuo kartu daug naujų reiškinių galės jos pamatyti, daug įvairių skaudulių ir pavojų patirti. Bet lietuvė moteris — neišlepusi. Tikime, kad ji mokės visam kam atsispirti, kad ji padės savo artimiesiems vilkti sunkią vargo naštą.

Išeiname į platesnįjį kelią ne pasidžiaugti gamtos grožybėmis ne ieškoti naujų įspūdžių, gyvenimo pasismaginimų, bet parnešti į savo trobas daugiau šviesos žiburių, įžiebti sielosna sąmoningą savo krašto ir tautos meilę, atlankyti visas vargstančias seses, subūrti jas bendran darban ir, kur reikia, draugiškai joms ranką ištiesti. Išeiname ir kviečiame drauge eiti visas moteris: jaunas seseles - lelijėles, močiutes - rūpintojėles, ir tas, kurios nesukūrusios šeimų, stengiasi gyvenimą užpildyti malda ir bažnyčios lankimu. Te nebus nė vienos moters, kurios žingsniai nesiderintų bendroje eisenoje, kuri nuošaliai stovėdama tik prisižiūrinėtų mūsų darbams. Tiesa, nemažas skaičius moterų nemoka skaityti, o ir mokančių tarpe yra tokių, kurios niekad neima spausdinto žodžio į rankas. Tai yra nemaža kliūtis! Bet prie gerų norų ir šią kliūtį lengvai galėtumėm pašalinti. Juk beveik kiekvienoje šeimoje rasime vieną kitą moterį paskaitančią: ar tai duktė, ar pati motina. Tos mokančios privalėtų skaityti laikraštį garsiai, kad jų žiniomis pasinaudotų visos gyvenančios namuose moterys. Taigi tos, kurios moka skaityti, tegul visuomet prisimena, kad jų pareiga padėti savo sesėms ir motutėms, kurios negali įnaudotis spausdintu žodžiu. „Sesių Talkoje“ ras mūsų moterys daugiausia praktiškų patarimų iš įvairių gyvenimo sričių: medicinos (sveikatos), vaikų auklėjimo, namų ruošos, apsirengimo ir įvairių kitų. Čia ras įvairių pasiskaitymų, galės susipažinti su garsiųjų moterų gyvenimu ir jų darbais su moterų veikla mūsų krašte, Lietuvoje ir visame pasaulyje. Reikalui esant, galėsime atsakyti į įvairius paklausimus ir suteikti nurodymų. Jei „Sesių Talka“ įstengs subūrti atitinkamą moterų skaičių, jei jos darbo vaisiai bus tinkamai vertinami, ji galės ir dažniau mus lankyti. Taigi kviečiame visas Vilniaus krašto seses bendron talkon, savęs ir savo šeimos auklėjimo darban. Tebus šie 1937 metai mūsų darbo metai, metai mūsų išėjimo į naująjį kelią.

m—m.

Į DARBĄ!

Tautos gyvenimą vairuoja ne visa žmonių masė, ne visa tauta, bet dažniausiai pavieniai asmens, ar tai išrinkti visos tautos, ar įstengę savo nuopelnais ir darbais paimti tautos vairą savo rankosna. Tauta be vadų — tai paukštis su palaužtais sparnais. „Arti išganimo valanda, kada tautoje gimsta pranašai“, sako vienas rašytojų. Tie vadai turi praaugti pilkuosius piliečius, turi atspėti savo tautos budingąsias tendencijas — siekius, turi ją vesti keliais, kur tautos garbė ir galybė auga. Mūsų tauta atsikėlė tik dėka tų vadų-pranašų, kurie laiku atspėjo tautos idėją, jos bendrą pasiryžimą.

Moters kova dėl savo teisių, jos atgimimo idėja taip pat buvo paskelbta pavienių moterų, apie kurias kaskart didesni būriai augo. Kas mūsų negirdėjo apie išjuokiamas moteris-emancipantes, moterissufražistes ir kitas. Tačiau moteris nepabūgo ne šmeižtų ne pajuokos, ji drąsiai žengė prie užbrėžtojo tikslo. Jos inteligencija ir išprusimas veikiai prilygo vyro išprusimui, kuriam nuo senų laikų buvo atdaros visų mokyklų ir akademijų durys, kuris visur jautėsi valdovu.

Šiais laikais visoje Europoje ir ne tik Europoje moterys vienur mažiau, kitur daugiau jau turi įvairių teisių, moterys dalyvauja tautos ir visuomenės organizacijose, kultūros bei politikos darbuose. Juo tauta kultūringesnė, juo moterims yra geresnės sąlygos, juo daugiau joms suteikiama teisių.

Lietuvos valstybėje moterų gyvenimas taip pat kaskart tobulėja, įgauna naujų teisių. Moterys turi keletą savo organizacijų, kurių didžiausia Moterų Katalikių Organizacija, leidžianti savo organą: „Moterį". Ši organizacija tuo yra svarbi, kad jon priklauso didesnioji kaimo moterų dalis. Joms vadovauja moterys inteligentės, pasiekusios tam tikrą mokslo laipsnį. Šių inteligenčių dėka išaugo milžiniška Lietuvos Moterų Katalikių Organizacija.

Mūsų krašte iki pernykščių metų didžiausia lietuviška organizacija buvo: Šv. Kazimiero Draugija, kuri turėjo savo skyrius sodžiuje ir prie kurių priklausė lygiai moterys ir vyrai. Moterims atskiros organizacijos nebuvo. Kiek vėliau prie Šv. Kazimiero Draugijos įsikūrė Moterų Skyrius, kurio veikimas dėl įvairių priežasčių buvo apribotas.

Sodžiaus moteris iš prigimties yra daugiau pasingai nusiteikusi visiems reikalams, kurie nesieja jos su paprastais šeimyniniais, namų ruošos bei ūkio darbais. Tik nedidelė dalis sodžiaus moterų interesavosi spauda, visuomeniniais reikalais ir pavojais, kurie gresė jos šeimos lietuviškumui. Dažnai patys vyrai išmesdavo moteriai laikraštį iš rankų, išjuokdami moters „politikavimą". Spaudoje ji retai kada galėjo rasti praktiškų, susijusių su jos gyvenimu, žinių.

Ir spaudą, ir visus kitus savo krašto reikalus ji paliko vyrams. Nenuostabu tad, kad kaimo moteris kaip tautiniu, taip ir kultūriniu atžvilgiu žymiai daugiau yra atsilikusi už vyrus. Tiesa, kai kuriose vietose yra išimčių. Negalime manyti, kad čia kaltas moters pasingas nusiteikimas, nesugebėjimas pažvelgti platesniu žvilgsniu. Nelaimė glūdi tame, kad ilgą laiką mažai kas stengėsi atitinkamai į tą moterį prabilti, jos šeimos ir namų ruošos reikalus sujungti drauge su visuomeniniais reikalais, atitinkamai jos mintis sureformuoti. Žinome, koks svarbus vaidmuo tenka atlikti moterims auklėjant naujas kartas, nuo jų budrumo ir susipratimo priklauso žymia dalimi mūsų krašto lietuviškumas, savų papročių palaikimas. Taigi turime prabilti į tą moterį, turime stengtis ją atitinkamai nuteikti. Apie organizaciją jau negalime galvoti, palieka tik spauda, ir per spaudą privalome skinti kelią kaimo moters sąmonėn. Tas uždavinys atlikti tenka mums, moterims inteligentėms, kurių jau šiuo laiku turime gana gausų skaičių. Jei mes pačios, kurių didesnioji dalis gimė ir išaugo kaime, šiandien pasiekusios aukštesnįjį ar žemesnįjį mokslą užmirštame savo nemokytas motutes, sesutes ir drauges, tai kas gi jas prisimins, kas mokės atitinkamai prabilti! Nemažas skaičius moterų inteligenčių ir pusinteligenčių gyvena sodžiuje, nuolat susiduria su kaimo moterimis, jos gerai jas pažįsta, žino jų rūpesčius ir trūkumus. Šios moterys galėtų kaimo moterims padaryti įtakos, reikėtų tik daugiau pasišventimo ir kantrybės parodyti.

Taigi kviečiame visas inteligentes moteris, gyvenančias miestuose ir sodžiuje prisidėti prie mūsų darbo. Kaip tas darbas turėtų atrodyti? Visų pirma kiekvienos moters pareiga prenumeruoti „Jaunimo Draugas", kuris duos moterims mėnesinį priedą „Sesių Talką". Ir ne tik privalome prenumeruoti, bet taip pat platinti „Sesių Talką" visuose mūsų krašto kampuose. *Kiekviena moteris inteligentė turėtų būti „Sesių Talkos" bendradarbė. Vieną kartą ar du kartus per metus galėtumėm parašyti iš kurios nors moterims atitinkamos srities straipsnelį ir nurodyti praktiškų patarimų. Ypač prašome visas moteris inteligentes, gyvenančias sodžiuje ir miesteliuose, prisiųsti mums žinių apie savo krašto moteris, nurodyti, kokie dalykai būtų aktualūs toje ar kitoje vietoje.*

Tikimės, kad mūsų balsas nenuskambės bereikšmiai, kad moterys inteligentės jį išgirs ir prisidės prie bendrojo darbo.

Tad visos, sesės inteligentės, į darbą, į talką! *Banga.*

Lietuviai yra žinomi kaip gabūs dainininkai, garsios ir mūs dainos visame pasaulyje. Todėl nenuostabu, kad mūsų tarpe atsiranda garsių, žinomų daugelyje valstybių dainininkių-kų. Tokia garbinga dainininkė yra ponia Darlys-Drangelienė, kuri nesenai buvo atvykusi Vilniun ir savo dainomis žavėjo mūsų visuomenę.

Darlys-Drangelienė—lietuvaitė amerikietė, kilusi nuo Vilkaviškio, spėjo sužavėti savo retu talentu, išvystytu į tobulą visokioms išraiškoms klusnų techniškai ir vidujiniai balsą. Ta Čikagos operos primadona, sąmoninga lietuvė patrijotė, taip visų mėgiama, kad joks lietuvių koncertas Amerikoj be jos dainų neapseina. Pernai Kviečiama DULK (Draugija Užsienio Lietuviams Remti) atvažiavo į Lietuvą ir savo „Aida" ir koncertais kuo ne po visus Lietuvos miestus laimėjo savo tautiečių ne tik dėkingumą, bet ir meilę. Nuostabus viešnios žavingumas kamerinių koncertų scenoj, lygiai tokia pat tobula jos vaidybinė ir muzikalinė „Aida".

Išmokyk mylėti!

Paklauskime vaikų, ar jie myli savo motinas. Tur būt neatsiras nė vieno vaiko, kurs ramiu balsu atsakytų — nemyliu. Tačiau daug yra vaikų, kurie nemoka savo motinų bei tėvų mylėti, o jei myli, tai toji meilė atrodo keistoka.

Prisižiūrėkime šių dienų mūsų sodžiui. Kiek ten yra tokių motinėlių, kurios nuo ankstaus ryto iki vėlaus vakaro triūsia apie namus — tvarko, skalbia, gamina valgį, šeria gyvulius ir t.t. ir t.t., tačiau darbo vaisių kaip ir nesimato. Namuose vis tiek nešvaru, jos pačios dažniausiai neapsitvarkiusios, o vaikai apšepę, apdriskę. Iššluoja, išmazgoja motina grindis, užkloja švariai lovas, sumazgoja puodus ir tikisi, kad namuose tą dieną bus tvarka, kiekvienam bus malonu, jauku pirkioje!

Bet kur tau! Štai vyresnysis sūnus įbrido su purvinais batais pirkion, nusivilkęs kailinius švyst ant lovos, kepurę numetė ant pagalvių ir, nusispiovęs, atsisėdo ant gražiai užklotos lovos. Čia jaunesnysis grįžo iš mokyklos su suplėšytu švarkeliu, sagos su „mėsa" išplėšytos tabaluoja, o pats rašalu išsitepęs. Spėjęs įžengti, tuoj numeta knygas ir sąsiuvinius kampan ant suolo, arba ant lango, kur jos mėtosi visą dieną. Į tokias knygas ir sąsiuvinius baisu pasižiūrėti. Tokiu būdu naikinamas turtas, kuris tėvams ištraukė sunkiai uždirbtą skatiką. O dukrelė, motinos paguoda, nusivilkus nešvarią bliuzę, numetė ją kur kampan, o išsitraukusi užsidėjo švarią, nes, girdi, jau paaugusi ir berniokai į ją žiūri, todėl reikia švariai ir gražiai atrodyti. Ir bėgioja vargšė motinėlė, tvarkydama iš vieno kampo į kitą, į prieangį ir vėl pirkion, o čia šimtai kitų darbų ją laukia. Nėra jai laiko nei prisėsti, nei pasilsėti, nei knygos ar laikraščio paskaityti. Tuo labiau nėra jai laiko pasirūpinti vaikų mokslu, auklėjimu ir kitais jų likimo reikalais.

Sunkus tokios motinos gyvenimas, bet toks pats gyvenimas buvo jos motinos, toks pats bus jos dukterų, kai jos ištekės ir jo sūnaus žmonos, kai jis ves.

Ar taip nuleidus rankas pasiduoti liki-

mui? Ar dejuoti ir skųstis gyvenimu, kad jos vaikai tokie negeri? Ar jie visai nemyli motinos ir lyg tyčia tais pačiais darbais ją vargina?

O, ne, jie myli, tik ne taip reikia juos mokinti tą meilę reikšti. Ne gražiais žodeliais, ne gražiomis dainelėmis jų likimas apdainuoti. Reikia vaikus pratinti darbais rodyti meilę. Vaikai nuo pat mažens turi būti pratinami įvertinti kiekvieną padarytą darbą, o ypač švaros ir tvarkos srity. Todėl iš anksto auginkime sau pagelbininkus. Kai vaikai įpras dirbti mažus darbus, tai tada galima tikėtis padėjėjų ir didesniuose darbuose.

Mūsų sodžiaus moterys turi gerą širdį. Jos dažnai pačios sau ir kitiems sako: „Tepasilsi dukrelė, gana pavargs, kai ištekės" arba „gana sūnus turės rūpesčių, kai savo šeimyną sukurs". Tai geros širdies balsas, bet koks žalingas joms pačioms ir vaikams.

Kiek daug yra nelaimingų merginų, kurios, išėjusios iš po motinos sparno, nemoka apsiruošti apie savo namus. Kiek gi yra tokių vyrų, kurie, mpripratę savo motinos namuose teršti, it tvarte, vedę tvarkingas žmonas ir iš jų namų padaro šiukšlyną.

Tą blogumą reikia taisyti, reikia savo vaikams ruošti šviesesnį gyvenimą.

Maži vaikai mėgsta pamėgdžioti vyresniuosius. Žinoma, dažniausia, pamėgdžioja blogus vyresniųjų darbus ir įpročius. Tad kodėl vaikai negali pamėgdžioti gerų darbų. Puikiai gali, tik reikia juos tam paraginti, parodyti, pamokinti. Tegul dar vaikas, mažas būdamas, mokinasi kojas šluostyti, savo drabužius paskirton vieton padėti ir bendrai švarą palaikyti. Vaiko drabužėliams pakabinti primuškim žemai vinį, ir jis pats ripras savo drabužį kabinti. Pamatysime, kad, vaikui augant, vinį reiks kas kart aukščiau kalti. Užaugęs toks vaikas tikrai savo kailinių nemes ant lovos. Mokinkime vaikus branginti, kad ir menkiausį drabužėlį. Mergaitės temokosi nuo pat mažens švariai atrodyti ir rūpintis savo jaunesnių brolių ir seselių išvaizda.

Čia yra pareikštos kelios palaidos mintys. Būtų labai džiugu, jei jos rastų atgarsį mūsų sodžiaus motinose. Mūsų vaikai bus tokie, kokiais juos išauklėsime. Nuo pat mažens pripratę tvarkingai gyventi, užaugę vertins motinos kiekvieną darbelį, o jos gyvenimas tikrai tada bus lengvesnis.

O.

Moters kova dėl teisių

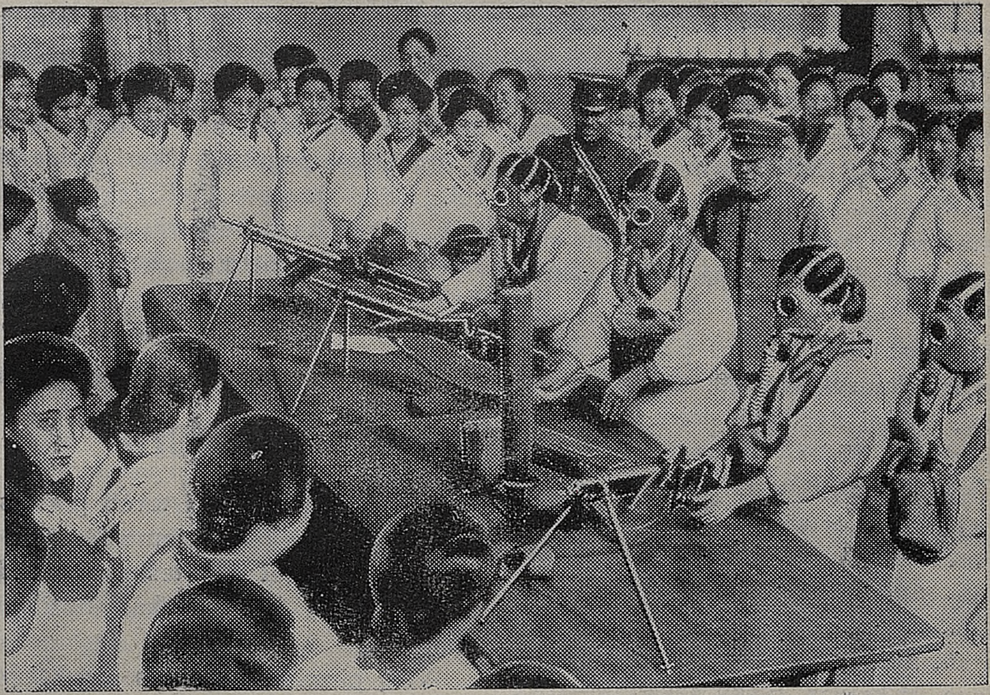
Dažnai vyrai mėgsta girtis savo protu, gabumais, darbais visai neįvertindami moters sielos ypatybių. Pataiko netgi moteris pašiepti, o būdami valdžios viršūnėse jas suvaržyti.

Argi ištikrųjų moteris, tai antraeilis žmogus, ar moteris ir vyras yra sau lygūs žmonės?

Tiesa, rodos, visose kultūringose šalyse „popiery" moteris turi tokias pat teises, kaip ir vyras, bet gyvenime.... toli gražu! Kas kaltas? Pirmučiausia mes pačios — moterys. Paskiau — gyvenimo sąlygos, vyro fizinė jėga.

Pirm visko, žvilgterėkime gilion praeitin. Senų senovėje, kada vyrai pulkais bastėsi po miškus, kaudami žvėris ar nuotykių ieškodami, moterys pirmos ėmė rūpintis šeimynos reikalais. Jos surado naudingas sėklas ir ėmė jas sėti, išrado reikalingus įrankius laukams dirbti, taip pat pačios pasigamindavo namų ruošos pabūklus. Padavimai rodo, kad ne tik šeimynos ir ūkio reikalus pirmoji tvarkiusi moteris. Seniausiuose žmonijos kultūros židiniuose: Egipte, Indijoj, Mažojoj Azijoj, Graikijoj randama padavimų, kuriuose pasakojama deives, o ne dievus išradus dailę ir amatus.

Iš to galima daryti išvada, kad moterys anksčiau už vyrus ima galvoti—išrasti. Tik vėliau, moteris, būdama daug jautresnė, fiziniai silpnesnė, neturėdama savim pasitikėjimo, viešosios puikybės, auklėjama netinkamose sąlygose, lengviau pasidavė visokioms silpnybėms ir per tai nustojo savo gabumų ir kūrybinių jėgų. Nustojo ta prasme, kad nepasirodė viešame gyvenime, kad buvo vyro pavergta. Ji buvo jo tarnaitė, jo vergė, jo vaikų motina. Ji gimdė, maitino, augino vaikus, bet jokių tei-

Kai priešas puls mūsų kraštą ir mes būsim pasiruošusios... Japonijos moterys mokosi apsiginti nuo nuodingųjų dujų.

sių prie jų neturėjo. Vaikai buvo tik tėvo. Ir dar toliau nueita. Moteris vergė, vyro žemųjų geidulių tenkintoja, apie ką mums liudiją harėmai, dar ir šiandien sunkiai panaikinami arba viešieji namai!

Kad geriau supratus moterų judėjimą, jų kovą dėl teisių, pažvelgkime į moterų būklę įvairiose tautose nuo seniausių laikų.

Pagoniškos tautos statė moterį lygiagrečiai su belaisviu. Visai nekreipė dėmesio į jos dvasinę ir moralę būklę. Istorinių įrodymų turime tam labai daug. Užteks panagrinėti moters būklę įvairiose tautose, o patirsime, ar viskas buvo tvarkoj, ar viskas buvo pagal prigimties ir Dievo įstatymus.

Moteris Indijoje. Iš visų Rytų tautų geriausiai yra žinoma indų moters būklė. Vedos-šventosios indų knygos ir kiti indų religijos ir kultūros istorijos šaltiniai ją pakankamai nušviečia.

Senovės tautų viešame ir privačiame gyvenime didelę reikšmę turėjo religija. Ypatingai stipri religijos įtaka buvo indų tautos gyvenime. Bramanai-indų religijos kunigai-sukūrė ne tik senąją indų religinę literatūrą, bet ir senąjį Indijos teisių mokslą. Jie visai aiškiai pasisako, koks, jų manymu, yra žemiško ir pomirtinio gyvenimo tikslas, koks moters vaidmuo šeimoje ir visuomenėje, kokie santykiai su vyru ir tt.

Jų tvirtinimu, moters gyvenimo tikslas yra gimdyti vyrui stiprius sūnus ir padėti jam atlikti kai kurias religines pareigas. Dėl vyro ir moters santykių braminai štai ką sako: „Tarp vyro ir moters yra toks pats santykis, kaip tarp žemės ir dangaus. Vyre yra įsikūnijusi išmintis, moteryje — įgimtoji kvailybė. Žmonijai moteris yra nulis". Iš to drąsiai galima daryti išvadas, kad moters visas gyvenimas turėjo būti labai sunkus.

Ir iš tikrųjų, jau lopšyje prasidėdavo indės moters vargai. Pats jos gimimas buvo laikomas didele šeimos gėda ir nelaime. Todėl mergaitės dažnai buvo išmetamos

už miesto sienų, arba pačios motinos žūdomos. O jeigu buvo paliekamos auginti, tai pirmai progai pasitaikius, jos buvo parduodamos vyrui, padarius sutartį su tėvais. Nekartą 3 — 4 metų mergaitė būdavo sutuokiama su 60 — 70 metų seniu, kuriam mirus maža našlė neturėdavo teisės antrą syk eiti už vyro.

Tokiu atveju dažnai būdavo sudeginama kartu su vyro lavonu arba eidavo kartu į kapą.

Kiekvienos indės religinė pareiga būdavo kuo anksčiausiai ištekėti. Ir vargas tai moteriai, kuriai dėl kokių nors priežasčių nepavykdavo. Būdavo tuomet visų niekinama, apleista. Nei šeimoje, nei visuomenėje nebūdavo jai vietos. Vienintelis išsigelbėjimas—mirtis. Todėl tėvai, kaip jau anksčiau minėjau, stengdavosi mergaites dar kūdikiais esančias sutuokti. Apie jaunavedžių susipažinimą, patikimą ir meilę — nebūdavo ir kalbos. Aišku savaime—koks buvo šeimyninis sugyvenimas. Moteris buvo vyro nuosavybė, amžinai prie jo pririšta, tuo tarpu vyras dėl kiekvieno menkniekio galėjo ją pavaryti, pv., visiems vaikams išmirus, turint moteriai nesveiką koją, ar ranką ir tt.

Bramanų knygose nuolat pabrėžiama, kad moteriai nėra kitos religijos, kaip klusnumas ir ištikimybė vyrui, kaip religiniuose, taip ir pasauliniuose dalykuose. Tai yra vienintelė priemonė patekti moteriai į dangų ir kartu su vyru džiaugtis pomirtine laime.

„Nei išmaldomis, nei ilgais badavimais, nei šventų vietų laukymu moteris taip neapsivalo, kiek ji apsivalo tuo vandeniu, kurį duoda savo vyrui kojoms nusiplauti", sako viena indų patarlė.

Moteris gyvena tik per vyrą ir vyru taip, kad jos dorybės laikomos vyro nuopelnu ir jos nuodėmės—vyro kaltė. Teisių ir turto atžvilgiu moteris būdavo visai vyro valioj: „Moteris yra bejėgė" rašoma vienoje knygoje „ir jis turi klausyti nors ir blogiausio vyro". Nei mergaitė, nei jauna moteris, nei sena motina neturėjo teisės savarankiškai elgtis savo naumuose, Vaikystėje ji buvo tėvo rankose, jaunystėje—vyro, o šiam mirus—sūnaus.

Indų moters idealas buvo moteris, kuri geriausiai mokėjo įtikti vyrui ir pašalinti visa, kas jam nepatinka. Vyras iržmona netgi kartu nevalgydavo, nes tai buvo nepadoru ir neatitiko pagarbai, kuri priderėjo vyrui. Tiktai jaunavedžiai valgydavo kartu, nes to reikalavo vestuvių apeigos. Moteriai buvo draudžiama pažinti vedybų ir religijos teises. Tiek žinių iš indų moters būklės. (B. d.)

Plaukų priežiūra

Visos moterys nori turėti gražius plaukus. Deja, mažai kreipiama dėmesio į plaukų priežiūrą, net gi, priešingai, atrodo, daroma viskas, kad plaukai nusilpnėtų ir sunyktų.

Visų pirmiausia gražūs plaukai priklauso nuo gero sveikatos stovio. Ligos, naikinančios organizmą, kaip džiova, moterų ligos, anemija, limpamos ligos ir pan. veikia blogai ir plaukus. Taip pat turi įtakos ir paveldėjimas. Paveldime ne tik plaukų spalvą, bet ir jų kokybę: plaukai gali būti tiesūs arba garbanoją, stori arba ploni. Turėjusių menkus plaukus tėvų vaikai turi irgi menkus, ypač, jei jų neprižiūrime. O reikia pasakyti, kad nėra taip sveikų plaukų, kurie nereikalautų priežiūros.

Plaukai yra odos padarinys. Susideda jie iš šaknies ir koto. Šaknys įleistos odon, lyg maišelin, į kurį įeina ir riebalinės liaukos; tos liaukos išskiria riebią substanciją, kuri suvilgo plaukus, apsaugodama juos tuo būdu nuo prakaito, atmosferos veikimo, ir kartu suteikia plaukams elastingumo. Maišelio dugne randasi storesnė plauko šaknies dalis—vadinamasis plauko cibuliukas. Plauko kotas susideda iš ilgų suragėjusių lastelių, kuriose yra dažų, nuo kurių priklauso plaukų spalva. Žili plaukai yra viduj tušti. Plauko gyvenimas neilgas — 2 iki 6 metų. Plaukui mirus, jis dar kurį laiką (70—90 dienų) sėdi odoj, vėliau iškrenta.

Plaukų priežiūra — tai visų pirma šva-

ros užlaikymas, — jų mazgojimas ir šukavimas. Per retas mazgojimas veikia blogai plaukus, nes dulkės ir visokie nešvarumai spaudžia plaukų šakneles, silpnina jas ir naikina plaukus, nekalbant jau, kaip negražiai atrodo nešvarūs plaukai. Per dažnas mazgojimas vėl gali kenkti; plaukai gali lūžti, pradeda skilti galuose. Kaip dažnai mazgoti plaukus sunku nurodyti: sausi, lūžtą, minkšti plaukai neplaunama dažnai, bet kas 3—4 savaitės; stori, riebūs galima mazgoti dažniau, pav., kas savaitė. Dažnesnis plaukų plovimas (2 kartus į savaitę) dėl jų riebumo neduoda naudos, nes po poros dienų—jie vėl darosi riebūs.

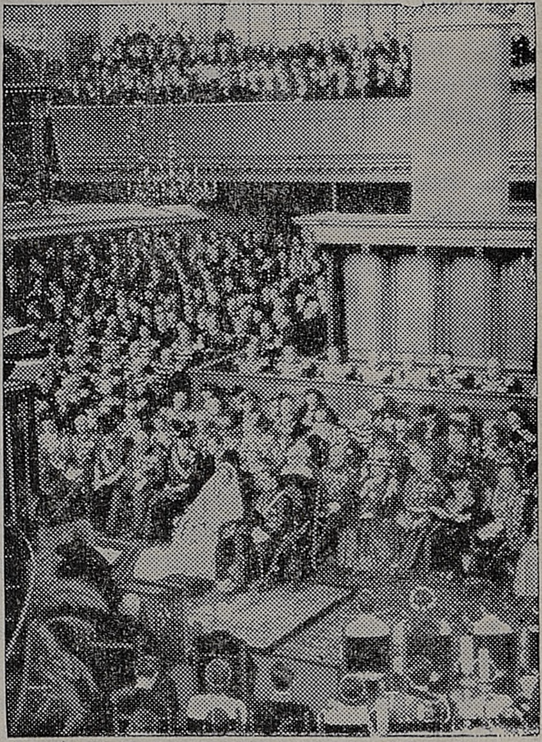
Mazgoti plaukai reikia apyšilčiam, minkštam vandeny, geriausia lietaus arba upės. Jei vanduo yra kietas, galima pridėti truputį sodos (šaukščiuką sodos ant bliūdo vandens) arba borakso. Plaukus pamirkom vandeny, padarom ant galvos iš muilo pūtos (geriausia prie sveikų plaukų vartoti paprastą muilą, neutralų muilą, o ne visokius išreklamuotus šampionus) paliekam putas porai minučių, vėliau minkštu šepečiu ar ranka rūpestingai mazgojam galvos odą. Pagaliau nuplaunam negailėdamos vandens. Galima į vandenį prie plovimo pripilti porą šaukštų uksuso. Išdžiūvusius plaukus — šukuojame. Šukuoti plaukai reikia 2 kartus per dieną: ryte ir vakare. Prieš supinant tepabūna jie porą minučių palaidi, tepailsi. Prieš naktį nevartokim jokių špilkų, o dieną kuo mažiausia ir, jeigu galima, ne geležines, bet ragines. Šukos ir šepečius prie plaukų reikia mazgoti kas porą dienų šiltų vandeniu su muilu ir amonjaku, nes nenuvalius jų nuo dulkių ir bakterijų, iššukuotų iš galvos, vėl įšukuojame jas atgal.

Nuolatinis nešiojimas ant galvos skaryčių, dirbtinių kasų, kaspinų ir pan. yra plaukams nesveikas. Neduoda prieiti orui ir saulei, galva įšyla ir prakaituoja, plaukai riebėja, atsiranda pleiskanų ir rezultate dar pas visai jaunas moteris matome gerokai praretintus plaukus.

Dažniausiai priežastis plaukų slinkimo yra blogas veikimas riebalinių liaukų bei pleiskanos. Gydytojai prirašo tada įvairių vaistų, į kuriuos dažniausiai įeina siera, pataria plauti galvą sieros-deguto muilu. Nuo pleiskanų gerai yra plauti plaukus su asiūkliais, gluosnio žieve ar rozmarinu. Sunkesniuose atvejuose reikia kreiptis pas daktarą, kuris nustatys plaukų slinkimo priežastis; gali tai būti kokia nors odos ar vidaus liga. Frizavimas plaukų, taip moterų pamėgtas, yra kengsmingas — plaukai prisvilinami pradeda trūkinėti, susivelia ir bešukuojant daug jų iškrenta. Gražūs plaukai, aišku, neturi būti visokių parazitų lizdai. Deja! Utėlės esti nuolatiniai svečiai, dar daugiau, tikros šeimininkės. Ypač kenčia nuo jų vaikai. Nebūna utėlių ten, kur viešpatauja švara. Vanduo ir muilas — didžiausi jų priešai.

Utėlės savo stipriomis žiaunomis lengvai perkerta žmogaus odą ir siurbia kraują. Tas sukelia niežiejimą ir sunku susilaikyti nepasikasius, o besikasant pirštais prinešama į žaizdeles visokių nešvarumų ir

KARALIŲ VESTUVĖS

Neseniai susituokė Olandijos karalaitė Julijona su kunigaikščiu Bernhard zur Lippe von Biesterfeld. Vaizdelyje matome sutuoktuvių iškilmes.

bakterijų, žaizdos ima puliuoti, utėlių ir glindų klijus sulipdo plaukus, būna vadinamas galvos susiliejimas, o dažnai ir kaltūnas. Be to, ulėlės išnešioja limpamąsias ligas, ypač platina beriamąją šiltinę.

Utėlės galima išnaikinti sabadillių actu. Įtriname sabadillų actą į galvos odą iš vakaro ir aprišame ant nakties stipriai skaryte, kitą dieną ryte atkartojame tai, o vakare išmazgojame galvą šiltu vandeniu su muilu, pridedant porą šaukštų uksuso. Uksusas atlipdo nuo plaukų utėlių kiaušinius (glindas), ir jas lengviau galima nuplauti. Kartais plaukai esti taip sulipę, kad reikia juos nukirpti. Jeigu ant galvos yra žaizdos, jos gydomos prieš kuraciją, nes sabadillų actas, patekęs per žaizdas į kraują, blogai veikia inkstus, gali net sukelti jų uždegimą.

Vietoj sabadillų acto galima panašiu būdu vartoti žibalą (saugotis ugnies!), ar gyvojo sidabro pilkąjį tepalą.

Pas vaikus dažnai išslenka plaukai dėl įvairių grybelių (kaip suskis arba parkai, įvairios dedervinės) labai užkrečiamų ir sunkiai pagydomų. Reikia prižiūrėti, kad vaikai mokyklose nemainytų kepurių bei skarelių net juokais, kad nevartotų svetimųjų, o savas laikytų švariai.

Vaikams reikia trinkti galvas kas savaitė. Atkreipkime dėmesį į tai, kad liktų pas vaikus (ypač pas mergaitę) naturali plaukų spalva. Vaikai paprastai turi šviesius plaukus, kurie su laiku tamsėja. Mazgojant pridėkim visuomet ramunėlių (porą šaukštų ant litro vandens), o plaukai nepraras spalvos.

Ramunėlėm galima prašvarint plaukus ir suaugusiems. Pridedam dar į vandenį, kurio nuplaunam plaukus, porą šaukštų vandens peroxydato. Antakius ir blakstienas reikia tada pridengti vata su vazelina, nes gražu, kada antakiai blondinės yra kiek už plaukus tamsesni. Tamsiai bronziniai, beveik juodai, dažo plaukus sunka iš šviežių kevalų itališko riešuto. Įvairūs reklamuoti dažai, paprastai, turi savyje švino arba vario, jie vartoti nepatartina, nes naikina plaukus.

A.

Mezginiai

Jau nuo senų laikų lietuvaitės yra pagarsėjusios savo rankų darbais. Visi gėrisi lietuviškais, išmargintais kilimais, juostomis, įvairiausių raštų nėriniais, mezginiais ir t. t.

Bet dažnai mūsų motutės ir sesės tos Dievo dovanos nemoka tinkamai sunaudoti: audžia kilimus, puošia baltinius įvairiais mezginiais, kuriuos paskui sukrauna į dėžes, kur guli jie ištisus metus nejudinami. Nebūtų taip jau bloga, jeigu tie visi kilimai nebūtų reikalingi kasdieniam gyvenimui, ir būtų audžiami atliekamu laiku. Pas mus gi, deja, dažnai esti taip, kad moterys laiko skryniose keliolika gražiausių kilimų ir dar tiek pat žada austi, o jų vaikai stypso nudriskusiais marškinėliais, nuraudusiomis nuo šalčio rankutėmis.

Tai nenormalus reiškinys. Moteris savo gabumus turi sunaudoti taip, kad jai pačiai ir šeimos nariams būtų patogu ir naudinga. Moka austi, tai turi stengtis austi tokius audinius, kurie labiausiai yra reikalingi (drobė, milas), kasdieniam gyvenimui, moka megzti — turi megzti sau ir kitiems reikalingiausius dalykus ir pan.

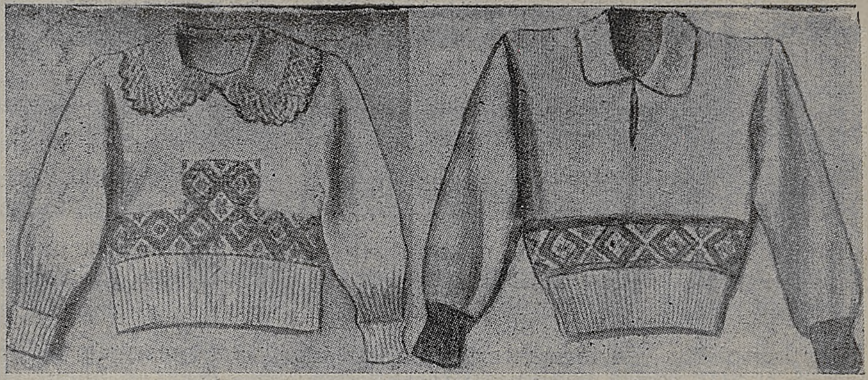
Mūsų sodžiaus moterys laisvo laiko turi tik žiemą ir ankstyvą pavasarį. Ne pro šalį, manau, bus pakalbėti, ką šiuo laikui ypač žiemos vakarais galėtumėm padaryti.

Paprastai, sodžiaus moterys žiemą verpia linus, vilnas. Bet verpia jų tik tiek, kiek reikia audiniams, o likusias vilnas bei linus parduoda. Paskui už gautus pinigus nusiperka vieną kitą parėdalą. Netinkamai daro. Šeimoje, kurioje yra daug moterų, galėtų jos žiemą iš vilnų pasidaryti daug naudingų dalykų.

Žieminiai rūbai turi būti šiltesni už vasarinius. Mūsų gi sodžiaus žmonės, ir vyrai ir moterys, tiek vasarą vėsesnėmis dienomis, tiek žiemą nešioja kailinius; nenusivelka ir pirkioje. Tai nei praktiška nei patogu.

Kailinius reikėtų dėvėti tik esant lauke. Pirkioje nevertėtų vilkėti kailinių. Vietoj jų reikėtų dėvėti kiti rūbai. Patogesnius rūbus

PAČIOS PASIDARYKIME!

Savo darbo nertinukai (svetrai), papuošti gražiais, tautiškais raštais.

galima nunerti (numegzti). Megztinis rūbas iš stiprių naminių siūlų yra šiltas, lengvas patogus ir stiprus. Mūsų sodžiaus vyrų kojas geriau šildytų vilnonės, suveltos kojinės, negu kelios eilės autų. Pirštinių kumštinių (su vienu pirštuku) ar pirštuotų, namie megstų, niekuomet negali pavaduoti pirktinės. Kasdienines pirštines ir kojines mūsų moterys mezga namie, bet išeigines dažniausiai perka, nes, jų nuomone, pirktos esančios dailesnės. Argi negražios yra mūsų lietuviškais raštais išmegstos pirštinės ir kojinės? Taip pat puikūs ir šalikėliai. Net miesto moterys dažnai perkasi sau sodžiaus darbo pirštines. Ir brangiai už jas moka. Šalikėlius iš įvairiaspalvių siūlų dažnai sau nusimezga namie, toks šalikutis, jei jo spalvos skoningai suderintos, originalus (nepaprastas), gražus ir šiltas.

Žiemą tiek vyrams, tiek moterims bei vaikams nepavaduojami yra megztiniai (svetrai). Juos gali sau pasidaryti kiekviena moteris, kuri ūkyje turi avių ir kuriai netrūksta gero noro.

Gražiausiai atrodo megstinukas, visas nunertas iš vienos, nelabai ryškios spalvos, papuoštas įvairiaspalviais siūlais. Labai gražiai atrodo svetras iš baltų siūlų, žinoma, kasdien nešioti nepraktiška, nes greit susitepa ir dažnai reikia plauti, bet labai malonu jį užsivilkti šventadieniais ar išeigai. Gražus megstinukas galima padaryti iš pilkų arba bronzinių siūlų.

Sodžiuj, dažnai audžiant divonus ar mezgant mezginius, vartojama ryški mėlyna spalva. Spalva yra per daug ryški ir ji retai kada tinka. Gražus yra pilkų ir juodų, geltonų ir juodų, gelsvų ir bronzinių, bronzinių ir žalių, tamsiai raudonų ir pilkų siūlų sujungimas. Megstinukas gali būt su rankovėmis ir be rankovių, prie darbo kasdien patogesnis yra be rankovių.

Gražiai galima numegzti vaikams visus viršutinius rūbelius, nešiojamus ant plono apsiaustėlio, trumpas ir ilgas vyriškas bei moteriškas kojines.

Kaip jau buvo minėta pereitame „Sesių Talkos“ skyriuje, galima pasidaryti sau taip pat šiltus baltinius, galima pasidaryti kelionei užmaunamą ant galvos kaip ir koptūrą, labai šiltą ir patogią kepurę. Sodžiaus mergaitės moka megzti tik trumpas pirštines, ilgas su mankietais perkasi sau krautuvėj. Bet tokias pat gražias, o daug šiltesnės galima pasidaryti ir namie, kas kaštuoja kur kas mažiau. *M—tė.*

SVEČIAI ATVAŽIUOS!

— Geroji panele, Užgavėnėse atvažiuos pas mus daug svečių. Jų tarpe bus ir keli dideli ponai, net iš miesto. Labai bijausi, kad nemokėsiu jiems įtikti. Nežinau, kaip juos tinkamai priimti, kuo pavaišinti. Prašau duoti man nurodymų, kaip turėčiau tam pasiruošti — prašo Aldutė, atbėgusi pas skaityklos vedėją.

— Gerai — sako skaityklos vedėja, — džiaugiuosi, kad esi tokia rūpestinga, supranti savo pareigas ir stengies gerai jas atlikti. Duosiu tau knygų pasiskaityti iš tos srities ir nors trumpai šį tą papasakosiu.

Žinok, Aldute, ir kitoms pasakyk, kad svečiai, kokie, ir iš kur jie bebūtų ar dideli ponai ar prasti žmonės visada reikia gerbti ir tinkamai priimti. Svečių priėmimas — savotiški mergaitės egzaminai. Tokiais atvejais yra progos pamatyti, kaip mergaitė yra išauklėta, kiek apsiskaičiusi, kiek ji sugeba šeimininkauti. Todėl kviečiant svečius reikia pasiruošti daugiau. Iš anksto reikia sutvarkyti visus kambarius taip, kad neliktų kokių nešvarių ir užkrautų kampų; net ir virtuvę reikia gražiai sutvarkyti. Ką gali žinoti, ar kuris iš svečių nenorės užeiti į virtuvę „vandens atsigerti"?

Apskaičiuok, kiek turėsi ir kiek reikės indų, peilių, šakučių, šaukštų. Jei tiek neturi — iš anksto paskolink, kad nereikėtų paskui lakstyti. Apžiūrėk staltieses, kad būtų švarios ir gražiai išlygintos (išprosintos). Pasirūpink, kad čia pat po ranka turėtum švarų rankšluoštį, praustuvę, muilą, šepetį — gal kuris iš svečių norės sudulkėjusius drabužius nuvalyti ar rankas nusiplauti.

Jei svečiai atvažiuos ilgesniam laikui ir reikės nakvoti — paruošk miegoti kambarį. Pakeisk visus lovų baltinius, nors ant jų būtų tik kartą kas nors miegojęs. Atsimink, kad guldyti svečią nešvariais baltiniais pakloton lovon yra didžiausias jo įžeidimas. Prieš gulant, padėk vandens praustis, muilą, švarų rankšluostį, šukas, veidrodį ir šepetį.

KAZIMIERIEČIŲ VALDYBA

Lietuvių Šv. Kazimiero Draugijos Aušros Vartų moterų skyriaus valdyba Vilniuje.

Apgalvok taip pat iš anksto, kuo vaišinsi svečius, ką duosi pusryčiams, pietums ir vakarienei.

Pusryčiai reikia paduoti tuojau svečiams atsikėlus ir susitvarkius, kad nereikėtų laukti ir nuobodžiauti be jokio užsiėmimo. Pusryčiams gali duoti arbatą arba kavą, pieną ar kakavą, žiūrint ką tavo svečiai mėgsta. Užkandžius prie arbatos duosi tokius, kokius turėsi: duonos, sviesto, sūrio, dešros, kumpio, žuvies, virtų ar keptų kiaušinių gali duoti ir blynų. Jei kada duosi pusryčiams pieno, tai jau netinka duoti mėsiški užkandžiai. Netinka taip pat duoti pusryčiams sriuba. Kai viską sudėsi ant stalo, įpilsi arbatos, tada pakviesk svečius.

Per pietus reikalinga yra tam tikra tvarka paduodant valgius. Pirmiausia reikėtų duoti šaltų užkandžių. Galėsi duoti šaltos betkokios mėsos, drebulienos (košelienos), žuvų, silkių; paskui sriubą, po to— šiltą mėsą, pagaliau ką nors saldaus: kisielių, kompotą ar arbatą. Atsimink, kad pietums sriuba būtinai reikia duoti. Jokia netgi skaniausia mėsa negali atstoti. Valgių galėsi duoti daugiau ar mažiau, bet padavimo tvarka vis ta pati palieka.

Vakarienei pirmiausia galėsi duoti užkąsti, jei turėsi, šaltos mėsos, paskui šiltos, pagaliau ką nors saldaus ar arbatą. Prieš išvažiuojant svečiams nepamiršk pasiūlyti jiems arbatos. Be to, žinok, Aldute, kad iš šių dienų šeimininkės nereikalaujama taip, kaip seniau — paruošti tiek valgių, kad net stalai lūžtų.

Stenkis daryti nedaug, bet įvairiai ir skaniai. O svarbiausia — mokėk gražiai padengti stalą, patiekti valgius, jei nori turėti geros šeimininkės vardą.

Pirmoji sąlyga gražiai stalas padengti yra švara. Švari, išlyginta staltiesė, gražiai išmazgoti ir iššluostyti indai yra svarbiausia sąlyga, kurią visuomet galima išpildyti. Užtiesus staltiese stalą, reikia dėti plokščias lėkštes prie kiekvienos svečio vietos, arti stalo krašto. Atstumas vienos lėkštės nuo kitos turi būti trūputį didesnis, kaip pusė metro. Dengiant pietums stalą, prie kiekvienos lėkštės iš dešinės pusės padėk šaukštą ir peilį, o iš kairės šakutes. Sal-

džiam patiekalui mažus šaukštelius padėsi prieš lėkštę, į vidurį stalo. Šaltus užkandžius, kokius turėsi, sustatysi iš karto visus ant stalo. Bet stenkis gražiai ir lygiai išstatyti valgius, kad nebūtų viena dalis stalo perdaug užkrauta, o antra tuščia, kad valgytojai netrugdytų vienas antram, siekdami duonos ar druskos.

Po užkandžių plokščios lėkštės pakeičiamos giliomis ir duodama sriuba. Po to, prieš šiltą mėsą, vėl reikia paduoti švarias, plokščias lėkštes, iššluostytus peilius ir šakutes.

Geriau yra, kol stalas nepadengtas, svečius užimti kitam kambaryje.

Tik sutvarkius stalą, motina-šeimininkė kviečia svečius ir nurodo vietas prie stalo. Pirmoji vieta už stalo skaitoma antram stalo gale, imant nuo durų. Ją turi užimti motina šeimininkė. Jeigu yra koks garbingas svečias, tai jam ši vieta užleidžiama. Nuo šios vietos į abi puses, sodinami kiti svečiai. Antram stalo gale turi sėdėti tėvelis-šeimininkas.

Ruošdamosi virtuvėj ir valgius nešdama į stalą, plaukus surišk skarele ir prisijuosk švarų žiurstą. Kai ruoša bus baigta, skarelę ir priejuostę gali padėti ir susitvarkiusi ateiti prie svečių. Vaišingumo esmė glūdi tame, kad šeimininkė mokėtų atspėti svečių nuotaiką ir norus.

Su senesniais svečiais stenkis būti rimtesnė, klausyk atsidėjusi jų kartais ir ilgų pasakojimų, nors jie tau būtų ir neįdomūs; mokėk rasti jiems įdomią kalbą. Su jaunais būk linksma ir gyva, mokėk juos užimti ir linksminti. Dainos, žaidimai geras ūpas—maloniau yra svečiui negu skaniausi valgiai.

Stenkis paruošti viską, kad svečiai kuo mažiausiai matytų tavo rūpesnį ir nuovargį, kad jie nesijaustų esą tau apsunkinimu.

V—a.

Lietuve moterie,
jei tu būsi ne.usipratusi, neapsišvietusi, bus sunkus tavo ir tavo vaikų gyvenimo kelias. Negalėsi juo žengti priekin — nuolat klupsi. „Sesių Talka" nuties tau naująjį kelią į šviesiąją dieną.

Mažamečių globa

Žinoma yra, kad mažas vaikas nesielgia pagal sveiko proto ir sąmonigos valios nurodymus. Dažnai ir bręstą jaunuoliai nesivadovauja gyvenime pastoviu apsisprendimu ir nusistatymu, bet labiau jausmais, o netgi kartais ir palinkimais. Dėl to vaikai ir jaunuoliai iki tam tikro amžiaus yra globojami pagal įstatymus. Sakysim, mažametis negali be kieno nors globos šeimininkauti savo turtu, daryti sutartis teisiniai galiuojančias ir pan. Įstatymai numato tam tikras amžiaus ribas, kurias asmuo, kai peržengia, įgyja visas teises. Toks asmuo vadinamas yra pilnamečiu.

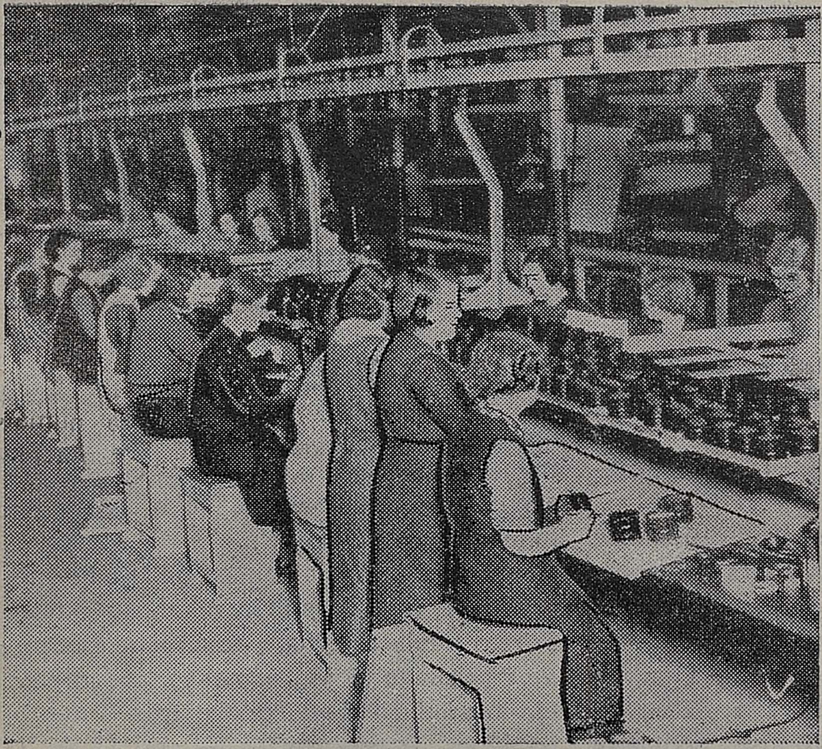
Nepilnamečiu laikomas yra tas, kas nebaigė 21 metų. Įstatymai mūsų krašte skirsto nepilnamečius į tris rūšis. Prie pirmos priskaitomi yra asmenys nuo dienos gimimo iki 14 metų, prie antros — nuo 14 iki 17 m. ir prie trečios — nuo 17 iki 21 metų amžiaus.

Šioje vietoje tenka pakalbėti apie tuos nepilnamečius, kurie dar nebaigė 14 metų ir netiktai nepajėgia tvarkyti savo reikalų ir turto, bet dar reikalauja globos ir atitinkamo išauklėjimo.

Gyvenime dažnai įvyksta tokie atsitikimai, kad miršta tėvas arba motina—kartais abudu, palikdami žiauriam likimui mažus vaikus—našlaičius. Tuomet reikalinga yra mažiamečiams globa. Reikia prašyti atitinkamas Miesto Teismas, kad jis sušauktų Šeimyninę Tarybą ir paskirtų mažamečiams vaikams globėją. Be to, prašyme reikia nurodyti kandidatai į Tarybos narius, kurią paprastai sudaro 6 asmenys: 3 giminaičiai iš tėvo ir 3 iš motinos pusės. Skiriant šeimyninę Tarybą, artimesnieji giminaičiai turi pirmenybę prieš tolimesniuosius.

Teismas šaukia šeimyninės Tarybos posėdį, kuriuo metu paskiria vyriausį globėją. Juo paprastai esti tėvas arba motina. Yra tai natur.lūs globėjai. Jei tėvai abudu yra mirę, tada vyriausiu globėju kviečiamas yra artimiausias mažamečio giminaitis.

Vyriausiam globėjui duodamas dar pagelbinis globėjas, kuris, reikalui esant, pavaduoja pirmąjį.

Moterys dirba viename saldainių fabrike.

Teismas, prieš sušaukdamas šeimyninės Tarybos posėdį, renka žinias (opiniją) apie kandidatus, numatytus į Tarybos narius. Dėlto į šeimyninės Tarybos narius geriausia yra nurodyti žmones rimtus, dorus, pavyzdingus savo elgesiu ir mokančius gerai šeimyninkauti. Pagal įstatymus negali būti Šeimyninės Tarybos nariai ir globėjai asmenys, 1) kurie išeikvojo bereikalingai savo arba tėvų paliktą turtą, 2) žinomi dėl savo nepaslėpiamų ydų arba tie, kuriems teismo sprendimu atimtos yra visos pilietinės teisės, 3) žinomi dėl savo žiauraus elgesio, 4) paskui tie, kurie gyveno nesantaikoje su mažamečio tėvais ir subankrutavę skolininkai.

Vyriausias globėjas privalo rūpintis mažamečius atitinkamai išauklėti, sutvarkyti jų turtą ir, reikalui esant, pavaduoti juos ten, kur patys dėliai jauno amžiaus negali dalyvauti. Globėjas neturi teisės pirkti ir naudoti mažamečių nuosavybės.

Iškylus tarp mažamečių ir vyriausio globėjo nesusipratimams, vyriausį globėją pavaduoja jam duotas pagalbinis globėjas, kuriam Taryba suteikia įgaliojimus daryti mažamečio vardu sutartis. Vyriausias globėjas negali mažamečio vardu parduoti arba užrašyti hipotekon jo nejudomojo turto ir skolinti pinigus. Reikalingas irgi įgaliojimas vyriausiam globėjui, kada jis tvarko mažamečio reikalus per teismą, kada kyla ginčas dėl rubežiaus arba dėl turto, užrašyto hipotekon.

Pasibaigus globos laikotarpiui, vyriausias globėjas privalo įteikti teismui ir Tarybos nariams sąskaitas iš savo darbuoties, globojant mažametį.

Šalia šios rūšies globos, įstatymai žino dar globų, pašėlusių, nebylių, kurčių, senelių ir t. t. Šių asmenų globojimas dauguma atžvilgių turi panašumų su mažamečių globa. *B.*

Ar žinote, sesės, kad Amerikoje, Čikagos didžiuliame mieste, yra ir Lietuvių Moterų Draugija. Jon priklauso įvairių pažiūrų lietuvės moterys, nes vyriausias tikslas, tur būt, ir jų yra dirbti bendrą lietuvišką darbą.

Smulkiau apie tą draugiją, jos artimiausius siekimus, darbus, gal papasakosiu kitą sykį, susižinojusi su tos draugijos pirmininke dr. Z. Šlakis.

Mums, Vilniaus krašto lietuvėms moterims, ypač svarbu yra užmegsti kuo artimiausius santykius su užjūrio sesėmis. Jos mums, neabejoju, mielai suteiks daug žinių iš užjūrio lietuvių moterų veikimo ir gyvenimo. Be to, jos atjaus mus mūsų varguose, gal parems reikale medžiagiškai ir galės suteikti naudingų patarimų iš prityrusio laisvoje šalyje gyvenimo.

Ir mums čia bus malonu, kai užmegsime tamprius ryšius su užjūrio sesėmis.

Tai lig kito karto. *M. Š*

PASINAUDOKITE

KAIP IŠVALYTI APSIAUSTĄ

Jeigu apsiaustas neturi labai didelių dėmių, o yra tik nešvarus, galima jį lengvai ir pigiai išvalyti namie. Pradžioje reikia apsiaustą gerai išdulkinti ir išvalyti šepečiu, kad nebūtų jame visai dulkių.

10 gr. amoniako ištirpinti litre verdančio vandens. Kada vanduo bus jau šiltas, o ne karštas, gerai juo su pagelba švaraus skudurėlio ištrinti visą apsiaustą. Nešvarią apykaklę reikia valyti atskirai, tokiu būdu: paimti švarų skuduriuką tos pačios medžiagos, iš kurios pasiūtas apsiaustas, o jei tos pačios medžiagos neturime, tai bent tos pačios spalvos. Skuduriuką pavilgyti švariame vandenyje, o paskui išmuilinti tulžies muilu (mydło żółciowe). Išmuilintu skuduriuku valome nešvarią vietą, o paskui gerai nuplauname švariu vandeniu.

Niekad nereikia stačiai muilinti apykaklės, nes tada išeis nelygiai. Kada apsiaustas jau išvalytas, reikia gerai jį išlyginti (prosuoti), geriausia per seną rankšluostį ar paklodę. Tokiu pat būdu galima valyti vyrų rūbų apykakles.

MIELIŲ DUONA

Pasitaiko žmonių, kurie negali valgyti duonos, raugintos su raugu. Tada galima iškepti duonos, raugintos mielių pagalba. Mielės vien ruginiuose miltuose sunkiai veikia, dėl to į skirtus ruginius miltus reikia įmaišyti $^1/_3$, ar $^1/_4$ kvietinių, stambiai maltų miltų. Atkaitintomis išrūgomis ar pienu (galima ir vandeniu), įmaišomi miltai, sudedamos išleistos mielės. Viskas gerai išmaišoma ir išplakama. Tuomet užbarstyti ant viršaus miltų, uždengus pastatyti šiltoje vietoje. Jei mielės buvo geros ir jų buvo pakankamai įdėta, tai mišinys iškyla maždaug per tris val. Tuomet galima minkyti. Minkant, sudėti druską (jei kas mėgsta— kmynų), paskui sudėti dalimis miltus. Minkyti ne kumštimis, kaip paprastą duoną, bet gniaužant, leidžiant tešlą per pirštus. Labai svarbu gerai išminkyti, kad mielės vienodai tešloje pasiskirstytų. Skirti minkymui miltai turi būti nešalti. Atminkius, suvolioti į vieną gabalą ir padėti šiltoje vietoje, kad pakiltų. Kada tešla dvigubai pakyla, daryti maži, maždaug 1 kg. dydžio, apvalūs kepaliukai. Prieš dedant į pečių, juos perpilti karštu vandeniu. Jei norima, kad duonos pluta būtų minkšta, graži, galima krosnyje padaryti garų. Neįpratusiems ši duona esti neskani. Ji neturi jokios rūgšties, taip pat greitai sensta ir tinka vartoti 2—3 dienas. Perpiauta labai greitai džiūsta ir akyja, dėl to reikia kepti labai mažais kepalėliais ir tuojau sunaudoti. Ši duona tinka visiems valgyti, nes ji yra lengvai virškinama ir sveika. Ji yra maistui geresnė negu paprastas pyragas, nes čia yra miltai su visomis sėlenomis, o sėlenose yra daug maistingų dalių.

JEI NORI ILGAI GYVENTI...

1. Ryte kelkis nepersimiegojusi. Miego nepriteklius užmigdys tave kitą naktį.
2. Užlaikyk griežtą tvarką ir švarą, nes ji yra sveikatos saugotoja.
3. Bėk nuo dykinėjimo, kaip nuo didelio priešo.
4. Įprask valgyti saikingai. Tavo maiste daugiau turi būti daržovių (kopūstų, burokų, morkų), vaisių, kiaušinių, pieniškio valgio; mėsos tebūnie kuo mažiausia.
5. Atmink, kad tyras oras yra sveikatos šaltinis, todėl vėdink trobą.
6. Negerk jaunystėje stiprios kavos ir arbatos.
7. Nevartok dažų antakiams, plaukams, veidui bei lūpoms.
8. Būk visuomet linksma.
9. Būk dora ir nuosaiki.

MOTERYS VEIKIA

VILNIUJE

— Šiais metais sausio mėn. sukako 14 metų kai Klaipėdos kraštas buvo atvaduotas. Klaipėdos išvadavimas iš svetimųjų jungo yra mūsų tautos džiaugsmo ir pasididžiavimo šventė, minima kasmet visoje Lietuvoje. Sausio mėnesio 17 d. buvo paminėtos tos sukaktuvės ir Vilniuje. Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Draugija su Studenčių sekcija surengė Klaipėdos krašto vakarą; po kun. šamb. Viskanto įžangos žodžio buvo dvi paskaitos: „Klaipėdos krašto istorija" — mgr. St. Taškūnaitės ir „Mažosios Lietuvos raštija" — stud. Aldonos Liobytės. Paskaitos paįvairintos deklamacijomis, kurias gražiai išpildė studentės: O. Lemešytė, V. Pilypavičiūtė ir Vl. Rusokaitė.

Po to mūsų solistė M. Sabalytė skambiu balseliu padainavo keletą liaudies dainelių. Vakaras užbaigta studenčių choro dainomis.

VISAME KRAŠTE

— Sausio mėnesio pirmomis dienomis Meno ir Literatūros Draugija surengė *Adutiškyje ir Radiškėje* vakarus, buvo vaidinamos dramos „Pilėnų Kunigaikštis" ir „Iš meilės". Teko patirti, kad į vakarus atsilankė daug moterų, ne tik jaunų, bet ir senų motučių, kurios labai džiaugėsi, kad gali pasigrožėti lietuviškais vaidinimais. *Ignalinoje* į vakarą, kuris įvyko sausio m. 17 d., taip pat atsilankė daug moterų. Jos džiaugėsi ir gyvai sekė vakaro eigą.

LIETUVOS VALSTYBĖJE

— Lietuvos katalikės moterys yra susibūrusios į kelias moterų organizacijas: Lietuvių Kat. Moterų D-ją, Zitietes, Pavasarininkes, Ateitininkes, Moterų Kultūros D.-ją ir k., kurios visos sudaro Katalikių Organizacijų Sąjungą, sutrumpinus KOS. Tos sąjungos tikslas — burti visas katalikių moterų organizacijas Lietuvoj ir tvarkyti jų veikimą.

Dabartinė KOS pirmininkė yra dr. Ona Narušytė.

Plačiausia ir veikliausia KOS organizacija yra Kat. Moterų D-ja, turinti apie 40.000 narių. Ji varo auklėjimo ir švietimo darbą, tiek sveikatos ir auklėjimo atžvilgiu, tiek namų ruošos, rengdama kursus, teismus, konferencijas ir pan. Ši D-ja išsilaiko pati savo pajamomis. Jos skyrių yra beveik kiekvienoj parapijoj. Kat. mergaitės yra susispietusios į Mergaičių Pavasarininkių S-gą, kuri turi daugiau kaip 30.000 narių. Mergaitės pavasarininkės yra gražiai auklėjamos, katalikiškai įsąmoninamos, paruošiamos būti geromis motinomis ir pilietėmis.

KOS stengsis ateity visas kat. moterų organizacijas dar labiau suburti. Poniai Vailokaitienei vadovaujant, rengiamasi įsteigti „Moterų Klubas", kuriame būtų biblioteka su lietuvių ir svetima literatūra.

Katalikių moterų organizacijas Lietuvoj galima drąsiai statyti greta pirmaeilių Vokietijos, Austrijos ir kitų kraštų moterų organizacijų. Tik Vakarų Europoje geriau organizuotos moterys darbininkės.

— Tautų Sąjungos intelektualinio bendradarbiavimo departamento patarėja kunigaikštytė Radvilaitė šio mėn. 12 d. atvyko į Kauną. Jos atvykimo tikslas — atlankyti savo senus pažįstamus, susitikti su vyriausybės atstovais, moterimis veikėjomis, susipažinti, kas per paskutinius metus Lietuvoje padaryta socialinėje srityje. Ypač viešnia domisi Baltijos valstybių bendradarbiavimu, kas padaryta kultūrinio suartėjimo srity. Ir pačioje Tautų Sąjungoje šiandien Baltijos valstybių bendradarbiavimas kelia didelį susidomėjimą. Kunigaikštytė Radvilaitė, Tautų Sąjungos taryboje vienintelė moteris, einanti ten tokias aukštas pareigas.

SVETUR

Olandijoje. Sausio mėn. 4 d. Olandijos kunigaikštytė, sosto įpėdinė susituokė su vokiečių kunigaikščiu Bernhardu. Kai ateity kunigaikštienė Julijona taps karaliene, jos vyras nebus tikra to žodžio prasme karaliumi, bet bus tik karalienės vyru, karalienė visą valdžią laikys savo rankose. Kunigaikštis Bernhardas už savo žmoną jaunesnis, vidutinio, ūgio, linksmos nuotaikos. Kunigaikštienė Julijona tyli, bet ištverminga, stipri fiziniai, jos nudegęs veidas žavi visus malonia šypsena. Ji, kaip dauguma Olandijos moterų, mėgsta ramų, šeimyninį gyvenimą ir moka juo pasitenkinti.

Tvarko REDAKCINĖ MOTERŲ KOMISIJA. Atsakom. redaktorius ir leidėjas AUGUSTINAS BUROKAS

„Ruch" spaustuvė Vilniuje.